

eul_wid: rrg-cl

Χρυσοποιὸς Α' · Alchemist I

On Dyeing Iron

Περὶ βαφῆς σιδήρου

Period: *Ρωμαϊκή* [Roman](#)
Dialect: *Κοινή τεχνική* [Technical Koine](#)
Domain: *Ἐπιστήμη* [Science](#)
Format: *Πραγματεία* [Treatise](#)

- 2.343 ΠΕΡΙ ΒΑΦΗΣ ΣΙΔΗΡΟΥ Βαφή σιδήρου ἐστὶν ἡ σχεδὸν ἅπασι γνώσει τε λεπτὴ χρήσει τε .
- 2.344 πολλή. Ἐπειδὴν κέρας (?) αἰγὸς λαβὼν, πυρί τε καύσας καὶ τρίψας, ἄλατος ἐνώσης διπλασίω, οὐ τῇ ὀλκῇ μόνον, τῷ δέ γε μεγέθει, ὕδατί τε τῷ γνωρίμῳ προσβαλὼν, καὶ φυράσας τοσοῦτον, ὥστε τὴν μίξιν δίυγρον γενέσθαι· ἔξεστι γάρ σοι μετὰ ταῦτα ξίφος οἶον δ' ἂν καὶ βούλη, ἐπαλείψαντα κατὰ γε τὸ καλούμενον στόμα, καὶ ἄνθραξιν ἐμβάλλοντα, ἱκανῶς γέ πως πυρακτώσαι· μετὰ δὲ ταῦτα γνωρίμῳ ὕδατι ἐπιρρίψαν, ἐστομωμένον βαφικῇ στομώσει ἔχειν τὸ ξίφος. Κοινὴ δὲ, ὡς εἴρηται, αὕτη καὶ πασίγνωστος ἐγγὺς ἡ βαφή. Ἡ δὲ εἰς ὕδωρ ἐπίρριψις οὐχ ἀπλὴ τις εἴη, ἀλλὰ πρὸς τὴν τοῦ ξίφους κατὰ τε τὸ σχῆμα καὶ τὴν χρῆσιν διαφορὰν. Ὅσα μὲν γὰρ λιθουργικά, καὶ ἀπλῶς, ὅσα οὐκ εἰσάγαν ὀξὺ τὸ λεγόμενον ἔχει στόμα, ταῦτα ἀπλῶς μετὰ τὴν ἐκπύρωσιν ὕδατι ἐπιρρίπτονται· ὅσα δὲ τούναντίον, οἶον αἶ τε λεγόμεναι μάχαιραι καὶ αἰ σπάθαι, οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ἢ ράκους τινὸς ἀναδευσθέντος τῷ ὕδατι, ἢ τοῦ ἐξ ἐρίου εἰς ὄμβρων ἐπίκλυσιν ἐπινενοῇ μένου ὁμοίως ἀναδευσθέντος, κατὰ τὸ λεγόμενον στόμα, ἐπιτιθέμενα στόματί τινι τούτων ἀπολαμβάνει, ἢ τὴν κατὰ τὴν βαφὴν στόμωσιν. Καὶ οὕτως μὲν αὕτη. ΔΕΥΤΕΡΑ ΒΑΦΗ. — Ἔστι δέ τις καὶ ἄλλη βαφῆς ἰδέα, ἡ οὐ μόνον τὸ κοινὸν τῶν σιδήρων ἀποβάπτουσα, στίλβον τε καὶ λαμπρότερον ἢ περὶ ἡ προειρημένη βαφή, ἀπεργάζεται, ἀλλὰ γε καὶ τὸν ὀνομαζόμενον ἰνδικὸν παραπλησίως ἢ μικρὸν πλέον στομοῦσα. Σμήχουσι τὴν κεφαλὴν ἔνιοι μὲν λευκογέω, τῶν ὀρνίθων δὲ τοῖς ὠοῖς ἕτεροι, καὶ ἄλλοι ἄλλοις, ἢ ἀπλοῖς καὶ τοῖς ἐκ φύσεως, ἢ συνθέτοις, καὶ τοῖς ἐκ τέχνης. Ἐν τῇ τῶν σμηχόντων ἐκ τέχνης ἐστὶ καὶ ἡ τῆς τοιαύτης βαφῆς ἰδέα ἡ σκευάζεται ἔκ τε τῆς <πυρᾶς> ἀπὸ ξύλων εἰ καὶ μὴ ἀπὸ πάντων τέφρας, ἐλαίου τε καὶ τινων ἐτέρων. Οὐκ ἄδηλόν ἐστι τοῖς πολλοῖς ὃ .
- 2.344 λέγω. Τοῦτο δὴ οὖν λαβὼν καὶ ἐκκαύσας καθάπερ καὶ ταῖς χρυσοχοϊκαῖς χρήσεσιν ἐκκαίεσθαι εἴθισται, ἄλατι τε ἐνώσας τριτημόριον ὀλκὴν ἔλκοντι, εἰ δέ γε πάνυ εἴη ὁ σίδηρος τῶν εὐέκτων καὶ ἡμίσειαν, ἐπαλείψας τὸ τοῦ σιδήρου καλούμενον στόμα, πυράκτωσον.
- 2.345 Εἴτα κατὰ τὸν προῤῃρηγμένον σοι τρόπον, πρὸς τε τὴν τοῦ σχήματος διαφορὰν, καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ὀργάνων, προσάγαγε τῷ ὕδατι. Ἔστω δέ σοι γνωστὸν ὡς εἴ γε ὡς εἰκὸς εὐθραυστον συμβῇ τὸ στομωθὲν διὰ τὴν σκληρότητα, ἐλαίῳ ἐμβαλὼν ἢ ἀκαύστῳ καὶ ἀμίκτῳ παντελῶς τῷ σμήγματι, ἀποκαταστήσεις τὴν συμμετρίαν ἀρμόζουσας· ἔξεις γὰρ, οὕτω ποιῶν καὶ ἐργαζόμενος, ἀποτελεσθὲν σοι καθαρῶς τὸ βούλημα. ΤΡΙΤΗ ΒΑΦΗ. — Φθέγγομαι δὴ πού βαφὴν τῆς μυστικῆς ἐχέγγυον φιλοσοφίας· ξένον γὰρ τὸ χρῆμα τῇ γνώσει, καὶ θαυμαστὸν τῇ

καταλήψει, χρῆμα δυσεύρετον καὶ πασίγνωστον, περισπούδαστον τῇ φύσει, εἰ καὶ τοῖς ἀνθρώπων πλείστοις εὐκατάγνωστον. Οὐ γὰρ πᾶσι τίκτει μὲν τοῦτο γῆ, οὐκ ἀπὸ τῆς χείρονος μοίρας, ἀλλ' ἐκ τῆς λεπτῆς καὶ διειδεστάτης καὶ ἀνωφεροῦς· συνεργεῖ δὲ τῶν ὄντων τὸ τίμιον, χρυσόν· τίκτουςα δὲ, οὐκ ἀπωθεῖται, ἀλλ' ἐν τοῖς κόλποις ἴσχουσα τροφῆς ἐμπιπλά· οὐκ ἐν τούτῳ δὲ μόνη, ἀλλ' ἔχει καὶ τούτῳ τὸν χρυσὸν κοινόν. Τί οὖν τοῦτο; πολλὰ γὰρ τοιαῦτα, ὑγρὸν, πεπηγός· οὐχ ὅτι μετὰ τὴν γέννησιν πέπηγεν, ἀλλ' ὅτι πηκτὸν τὸ λυσίσωμον καὶ σωματοειδές, τὸ παντόρευστον, καὶ ἄρρευστον καὶ αὐτόρρευστον· τοῦτο οὖν ὃ ἐγὼ λέγω, οὐκ ἔστιν ἄλλο ἢ τοῦτο· τοῦτο λαβὼν τὸ μυστήριον, διάστησον κατὰ μικρὸν, διαστήσας δὲ ὕδατι ἐθίμῳ καὶ κοινῷ, ἐπαφιεῖς τε ὀλιγίστῳ ὅσον δίυγρον γενέσθαι, ἔξεις τὴν μυστικὴν σιδήρου βαφήν. Ἐν αὐτῇ δ' οὖν καθὼς καὶ ταῖς ἄλλαις νενόμισται τῇ φύσει βαφαῖς ἐνεργοῦν ὅψει παράδοξον. Ἔσται γάρ σοι στερρὸς ἐν πᾶσι καὶ ἀκάματος ὁ καταβαφεὶς σίδηρος, σιδηρωλέτης· τοῦτο καὶ μαρμάρων σιδηροφάγων δουλεύει γένη καὶ ὑποτάσσεται. Αὕτη .

2.345

ἐστὶν ἡ μυστικωτάτη βαφή, τὸν ἰνδικὸν ἐκβάπτουσα σίδηρον. Σκόπει δέ· ἂν γὰρ ἡ λίαν σκληρὸς ὁ μέλλων στομοῦσθαι σίδηρος, μὴ προσφέρῃς αὐτῷ ἀκράτῳ, καὶ, ὡς εἴπομεν, τῷ μυστηρίῳ. Ἐκδαπανεῖ γὰρ καὶ καταθραύει ἅπαν τὸ ἀντιστατοῦν· ἀλλ' οἰκονομήσας δι' ἐξελαϊῷ σεως, ἢ δι' ἐπομβρίας ἱκανῶς, οὕτω χρῶ τοδὶ ἐπὶ ποσὸν ἢ διὰ πείρας τριβῆ ἀταλαιπώρως ἐκδιδάξει. ΤΕΤΑΡΤΗ ΒΑΦΗ. —Τετάρτη δὲ πρὸς τοὺς εἰρημένους κρείσσων τε καὶ ἀγνωστοτέρα καὶ θαυμασιωτέρα τῶν εἰρημένων, ἔτι δὲ καὶ ἀπλουστέρα. Ἐπεὶ γὰρ τὸ τίμιον ζῶον ὁ ἄνθρωπος, ὅρα οἷαν ἐν θνητοῖς ἔλαχεν δόξαν· πολλὰ μὲν γὰρ ἂν ἔχοι τις τῶν αὐτοῦ ἀπαριθμεῖν γέμοντα θαύματος. Ὅμως δ' οὖν ἐκεῖνο χρεὼν εἰπεῖν ὃ τὴν βαπτικὴν καὶ στομωτικὴν δύναμιν εἴληφεν. Πολλὰ μὲν ὁ ἄνθρωπος, καὶ πολλαχόθεν τὴν τῶν περιττωμάτων ποιεῖται κένωσιν· διχόθεν δὲ μάλιστα δι' ὧν καὶ τὰ κενούμενα πλείω φέρεται. Οὐ τὸ αὐτὸ δὲ τῶν περιττωμάτων ἀμφοτέρωθεν ἀπορρέον, τὸ μὲν ὑγρὸν, τὸ δὲ ξηρὸν ἀπεκκληρώθη καλεῖσθαι. Ἔχει μὲν ἐκάτερον αὐτῶν μυρίας καὶ παντοδαπὰς τὰς ἐνεργείας καὶ δυνάμεις· καὶ γε περιττώματα καὶ ἀχρεῖα ἐν ἀνθρώπῳ ὄντα· ἔχει δὲ μετὰ τῶν ἄλλων τὸ ὑγρὸν περίττωμα τὴν βαπτικὴν τε καὶ στομωτικὴν σιδήρου δύναμιν· μόνῳ γὰρ σίδηρος κάλλιστος ἀποτελεῖται· ἢ δὲ σιδηροβαφή γίνεται, καθὼς καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ εἴρηται, πρὸς τὴν διάφορον τῶν σιδήρων χρῆσιν τε καὶ τὸν σχηματισμόν· πᾶσι δὲ, ὡς καὶ κατ' ἀρχὰς ἐρρήθη, προτερεῖται τῶν πρὸ αὐτοῦ ἢ σιδηροβαφῇ τοῖς πλεονεκτήμασιν.